

ФЕДОРЧУК Вадим Юрійович,
старший викладач кафедри
загальновійськових дисциплін
Національної академії Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

УКРАЇНЬСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТ СУЧАСНОЇ ТАКТИКИ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Українська ідентичність – це складне і багатогранне явище, яке формувалося протягом тисячоліть. Саме з часів Київської Русі почали засновуватися риси, які згодом стали визначальними для українців: повага до закону, зв'язок із європейською цивілізацією та почуття власної гідності.

Українська ідентичність історично базується на ідеї добровільного об'єднання вільних людей навколо спільної мети. На відміну від імперських армій, де панує жорстка вертикаль і страх перед командиром, українське військо традиційно є «мережевим». Це прагнення до самостійності породило сучасну тактику децентралізованого управління. Це є традицією «вільного козацтва».

У бойових діях це проявляється в тому, що молодші командири (сержантський та молодший офіцерський склад) мають право приймати самостійні рішення без очікування наказу «згори». Кожен військовослужбовець відчуває себе не «гвинтиком», а суб'єктом, що безпосередньо веде до успіху в маневреній обороні. Ідентичність вільної людини дозволяє українцям ефективно діяти малими групами, що є ключовим у сучасній війні [1, с. 112].

Прагнення до незалежності завжди змушувало українців бути винахідливими, оскільки ворог часто мав кількісну перевагу. Ця риса ідентичності – покладання на власний розум та кмітливість – трансформувалася в сучасну тактику технологічної переваги.

Українці інтегрують цивільні технології (різноманітні типи БпЛА, засоби зв'язку, програмні забезпечення, роботизовані системи) у військову справу швидше за будь-яку іншу армію світу. Це «низовий» винахідницький дух: коли держава або велика система не встигає, ініціативу беруть волонтери та окремі бійці. Такий підхід робить тактику ведення бойових дій гнучкою та непередбачуваною для ворога, який діє за застарілими підручниками [4, с. 142].

Українська ідентичність нерозривно пов'язана з поняттям «своєї землі», яку людина готова захищати особисто. Це породило унікальну для України тактику всенародного спротиву. У цій моделі немає чіткої межі між фронтом і тилом: цивільне населення стає частиною логістики, розвідки (через цифрові застосунки) та забезпечення.

Це безпосередньо впливає на тактику ведення бойових дій, адже армія спирається на величезну базу ресурсів та інформації, яку надає суспільство. Прагнення до незалежності перетворює кожен населений пункт на вузол опору, де ворог не почуватися в безпеці навіть на окупованих територіях. Це змушує противника розпорошувати сили, що дає ЗСУ перевагу у виборі точок удару [2, с. 28].

В основі української ідентичності лежить найвища цінність – людське життя та гідність. Це фундаментально відрізняє тактику українського війська від тактики країни – агресора. Якщо ворог використовує масовані атаки піхотою, так звані «м'ясні штурми», не рахуючись із втратами, то українська тактика ґрунтується на збереженні особового складу.

Українське командування змушене шукати асиметричні рішення: використання широкого спектру БпЛА, здійснення дистанційного мінування, нанесення точкових ударів високоточною зброєю, використання різноманітних роботизованих систем. Це не просто військова необхідність, а прояв національної етики: ми боремося за незалежність для того, щоб жити, а не для того, щоб стати добривом для імперії. Гідність бійця як особистості є пріоритетом, що підвищує мотивацію та стійкість в обороні [3, с. 45].

Незалежність є нашою головною стратегічною метою. Зв'язок між ідентичністю та тактикою є абсолютним: ми воюємо так, як ми живемо. Наша тактика – це відображення нашого демократичного, індивідуалістичного та волелюбного суспільства. Прагнення до незалежності дає ту надвисоку мотивацію, яка дозволяє витримувати тривалі навантаження, а інтелектуальна свобода дозволяє перемагати сильнішого ворога за рахунок якості, а не кількості.

Україна стає повноправним членом європейської родини, несучи з собою унікальний досвід захисту демократичних цінностей.

Список використаних джерел

1. Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. Київ : Генеза, 2000. 360 с.
2. Жадан С. В. Постколоніальний дискурс в сучасній українській культурі. *Філософські обрії*. 2022. № 47. С. 25–32.
3. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ : АртЕк, 1998. 728 с.
4. Українська ідентичність і мовне питання в контексті сучасної російсько-української війни : монографія / за ред. В. М. Курила. Київ : Талком, 2023. 180 с.

